

Ud med stubharven

Et interessant eksperiment med reduceret jordbearbejdning finder netop nu sted i Nibe

Man tager flere års gode erfaringer med reduceret jordbearbejdning og kombinerer det med lidt moderne teknologi. Dertil lægger man ulysten til at sidde alt for mange timer på en traktor og trangen til at undgå at brænde mere diesel end højest nødvendigt af.

Resultatet af den tankerække har ført til et interessant eksperiment hos Poul og Ole Skovbøll Jensen i Nibe. De vil prøve helt at undgå at bruge stubharven i deres dyrkningssystem. Et redskab som traditionelt er noget nær et omdrejningspunkt på mange bedrifter, som praktiserer reduceret jordbearbejdning.

Udgangspunktet for de to landmænd, som er far og søn, er, at deres væsentligste beskæftigelse er svineproduktion. Og med 550 søer og produktion af 6.000 slagtesvin om året er der rigeligt at se til i det daglige.

- Vi har valgt at optimere 100 procent i forhold til svineproduktion, og ikke i forhold til planteavl, fortæller Ole Skovbøll Jensen, som er sønnen på bedriften. Det betyder, at vi har præcis det mandskab ansat, som skal til for at passe grisene, og der bliver ikke arbejdskraft til overs til også at passe planteavlen.

Så når grisene er passet, drager far og søn i marken for at passe planteavlen. Og det har helt naturligt sat gang i overvejelser om, hvordan forbruget af tid i marken kan reduceres mest muligt.

Ved et tilfælde

At de to overhovedet beskæftiger sig med reduceret jordbearbejdning skyldes to ting: Et tilfælde og det faktum, at Ole Skovbøll Jensen valgte at lære noget om det under sin uddannelse på Bygholm Landbrugsskole.

Tilfældet indfandt sig for syv år siden, da en mark med vinterbyg slog fejl. Den blev sprøjtet ned og derefter sået igen direkte. Og den manøvre endte med så godt et resultat, at de to besluttede sig for at prøve metoden af.

I dag dyrkes bedriftens 220 hektar udelukkende uden brug af plov. Der dyrkes rajgræs og vårbyg i denne sæson. Hveden er taget ud af dyrkningsplanerne, fordi udbyttet har vist sig ikke at stå mål med indsatsen.

- Men med de priser, vi kan opnå i dag, er det nok et spørgsmål, om ikke vi skal overveje at dyrke hvede igen, siger Ole Skovbøll Jensen.

Gennem de seneste fem år har de to, som kalder sig hobby-planteavlere, brugt en spaderulleharve flittigt. At de ikke har investeret i en stor og seriøs stubharve hænger sammen med den status, planteavlen har på bedriften, og harven har fungeret tilfredsstillende.

- Vi harvede blot alt, alt for ofte, fortæller Ole Skovbøll Jensen. For at opnå en fornuftig etablering måtte vi ud og harve op til tre gange, før vi kunne komme til at så.

Grunden til det var såmaskinen, en Fiona Seedcom, som ikke var i stand til at lægge tryk nok på skiveskærene.

Skiftet ud

Da de to planteavlere havde erkendt, hvor skoen trykkede, blev såmaskinen skiftet ud med en VM Direct Seeder, som skal være i stand til at så hvad som helst, hvor som helst. Med dobbelte skiveskær og rigeligt med tryk på skiverne er det muligt at etablere afgrøderne selv i marker med voldsomt meget halm og planterester.

Erfaringerne med såmaskinen er så gode, at Poul og Ole Skovbøll Jensen begyndte at lege med tanken om helt at droppe harven i deres system. Men Ole Skovbøll Jensen understreger, at der er tale om et forsøg, som de først vil se resultatet af, før de tager endelig stilling til, hvordan tingene skal gribes an i fremtiden.

I al sin enkelthed har driften af de 220 hektar hidtil gået ud på at høste afgrøden, harve øverligt samtidig med, at der nu også etableres efterafgrøde af gul sennep. Det får lov at stå, til det visnes ned med round up for at sikre, at rapgræs ikke kan få mulighed for at spire. Herefter sås afgrøden, og den skal nu blot vedligeholdes med de sprøjtninger, som er nødvendige.

- Hvis det viser sig, at vi er i stand til blot at køre en tur med gyllenedfælder i den nedvisnede sennep og herefter så direkte, har vi nået målet, siger Ole Skovbøll Jensen. Så behøver vi ganske enkelt ikke køre så meget som én gang med harven i vores system. Men jeg skal igen understrege, at det hele må komme an på en prøve i år, og det er jo ikke sikkert, det virker, som vi har tænkt.

Gode erfaringer

Erfaringerne med reduceret jordbearbejdning har hidtil været overbevisende. Før det nye system blev indført, døjede ejendommen med en del sandflugt og manganmangel, og begge problemer er løst ved blot at holde op med at pløje.

Og hvad angår forbruget af tid, så siger antallet af traktortimer lidt om, hvor meget det har været muligt at reducere. En 150 hestes traktor kører blot 200 timer om året, og en 90 hestes godt 500 timer. I de tal indgår også de timer, der går med at transportere grise mellem de forskellige ejendomme på bedriften.

Seneste investering er en ny mejetærsker, en Case IH 2388 Axial flow, som de to planteavlere forventer sig meget af.

Vi er måske nok en smule overmekaniserede i forhold til bedriftens størrelse, siger Ole Skovbøll Jensen, men det er altså den maskinpark, der skal til for at holde forbruget af tid nede.

Artikel fra FRDK nyt Feb. 2008.